

4, 19. *Âçv. Çr.* 8, 6, 16. *Lāṭṣ.* 4, 7, 1. *Ind. St.* 3, 236, b. मृत्योर्विकर्षभाते 229, b. — Vgl. वैकर्षा, विकर्षि, विकर्षेय.

विकर्षक m. N. pr. eines Wesens im Gefolge Çiva's Vjāpi beim Schol. zu H. 210.

विकर्षिक m. pl. N. pr. eines Volkes, = काश्मीर H. 938. — Vgl. विकर्षा 2) c).

विकर्षिन् m. eine Art Pfeil, = विकर्ष MBh. 7, 6488. R. 3, 31, 24, 34, 10. 36, 37. 6, 20, 26. 73, 17. — Vgl. कर्षिन् 1) c).

विकर्त (von 1. कर्त्त mit वि) nom. ag. s. गो°.

विकर्तन (wie oben) 1) adj. zerschneidend, zertheilend Nir. 2, 22. 6, 30.

— 2) m. a) die Sonne (Zertheiler des Gewölks; vgl. jedoch RV. 10, 83, 35) AK. 1, 1, 2, 31. H. 97. HALJ. 1, 35. GANIT. GRABĀNAJANĀDH. 9. UTTARAR. ed. Cow. 124, 1 (विकर्तन die ältere Ausg.). RĀGA-TAR. 4, 101. — b) ein Sohn, der des Vaters Herrschaft an sich reiht, ÇABDĀRTHAK. bei WILSON. — 3) n. das Zerschneiden, Zertheilen Nir. 2, 22. 3, 21. 6, 26. — Vgl. अघि°.

विकर्तर् (von 1. कर्त्त mit वि) nom. ag. 1) Umwandler, Umbildner ÇAT. Br. 13, 3, 8, 1. PĀNĀV. Br. 9, 10, 3. PĀR. GRUJ. 3, 4. एष कर्ता विकर्ता च MBh. 3, 12823. तं हि कर्ता विकर्ता च भूतानामिह सर्वशः 13503. 9, 3529. 13, 6990. HARIV. 12261. 12312. — 2) der feindselig verführt, Beleidiger MBh. 3, 1385 (निकर्तर् ed. Bomb.). R. 1, 21, 10.

विकर्तर् (von 1. कर्त्त mit वि) nom. ag. s. गो°, welches NILAK. sehr ungeschickt auf folgende Weise erklärt: गोविकर्ता गवां मक्तान् वली-वर्दानामपि विकर्ता दमनेन विकृतिजनकः वृषभान्वा महाबलान्निप्रहीय्या-मीत्युपक्रमात्. Die ed. Bomb. schreibt, wie man sieht, richtig विकर्तर्, während sie im nom. ag. von 1. कर्त्त das त nicht verdoppelt.

1. विकर्मन् (2. वि + कर्°) n. 1) eine Einem nicht zukommende, unerlaubte Beschäftigung, — Handlung: कर्मन्, विकर्मन्, अकर्मन् BHAG. 4, 17. BHĀG. P. 11, 3, 43. 45. पतनीयेषु विकर्मसु MBh. 3, 14075. 3, 2139. 12, 2277. 2289. 13, 1645. 3450. 4531. PRĀJACĪTTEND. 30, a, 5. BHĀG. P. 3, 14, 30. 5, 3, 4. 18, 3. विकर्मक्रिया M. 9, 226. विकर्मकृत् 8, 66. KATHĀS. 52, 134. विकर्मनिरत BHĀG. P. 3, 9, 17. 10, 70, 26. विकर्मस्य M. 4, 30. 9, 214 (= MBh. 13, 5122). 223. 11, 192. MBh. 3, 12841. 13728. 3, 797. 7, 8848. 12, 2879. 2884. fg. 13, 6205. HARIV. 11161. KATHĀS. 52, 113. MĀRK. P. 31, 29. — 2) वायोर्विकर्म N. eines Sāman Ind. St. 3, 233, a.

2. विकर्मन् (wie oben) adj. 1) einer Einem nicht zukommenden, unerlaubten Beschäftigung nachgehend: विकर्माणश्च ये केचित्तान्युनक्ति स्व-कर्मसु MBh. 3, 13727. 12, 2359. — 2) sich jeglicher Beschäftigung enthaltend, nicht arbeitend MBh. 13, 341.

विकर्मिन् adj. = 2. विकर्मन् 1) MBh. 13, 6201.

विकर्ष (von 1. कर्प् mit वि) m. 1) das Anziehen (des Pfeils mittels der Sehne) R. 6, 69, 32. — 2) das Auseinanderziehen, Zerlegen (der Halbvocalverbindungen und dergl.) RV. Prāt. 17, 30. fg. NIDĀNAS. 1, 12 in Ind. St. 8, 84. — 3) Entfernung Gobh. 1, 3, 7. Nir. 3, 9. — 4) Pfeil TRIK. 2, 8, 53.

विकर्षण (wie oben) 1) nom. ag. a) auseinanderziehend, spannend: महाचाप° MBh. 2, 1527. — b) fornehmend, entfernend: कालः पुंसो गु-णविकर्षणाः BHĀG. P. 4, 13, 26. गृहमाधिविकर्षणम् 10, 42, 12. — 2) nom. act. a) das Auseinanderziehen, Auseinanderrecken MBh. 1, 7109. 2, 915.

4, 356. SUÇR. 1, 25, 16. BHĀG. P. 10, 18, 12. अङ्ग° Spr. 1883. das Spannen (des Bogens, der Bogensehne) MBh. 3, 1387. 4, 1386. HARIV. 4038 (mit der neueren Ausg. चापविक° zu lesen). R. GORR. 1, 69, 15. KIR. 3, 57. das Anziehen (eines Strickes) 4, 15. — b) das Auseinanderlegen: पौसु° Bez. eines best. Kinderspiels MBh. 1, 4979. das Vertheilen: वेद्° BHĀG. P. 3, 7, 29. — c) das Hinausschieben des Essens, Enthaltung von Speise MBh. 13, 1037. — d) das Auseinanderthun so v. a. Ausforschen: हूतेन नरेन्द्रस्तु कुर्वेतिरिविकर्षणम् KĀM. NĪTIS. 12, 24.

विकल (2. वि + कला°) 1) adj. (f. घ्रा: nach gaṇa गौरादि zu P. 4, 1, 41 विकलौ) woran Etwas fehlt, mangelhaft, unvollkommen; = विह्वल ĠĀTĪDH. im ÇKDR. = स्वभावहीन BHAR. ebend. von Krüppeln MBh. 1, 1943. 6, 4964. R. GORR. 2, 32, 33. Spr. 1113. 1337 (II). 1590. 2518. VĀ- RĀH. BRH. S. 3, 38. 43, 13. 93, 7. BRH. 18, 6. KATHĀS. 27, 172. MĀRK. P. 23, 109. 29, 38. von Theilen des Körpers: ऽदृशन VARĀH. BRH. 18, 18. ऽन- यन 20, 1. विकलेतणा 3. विकलेन्द्रिय M. 8, 66. JĀÉN. 2, 70. MBh. 7, 6397. ऽकर्षण UTTARAR. 13, 4 (18, 1). 52, 13 (68, 3). दृष्टिर्गाढनिमीलिता न विक- ला नाभ्यतरे चक्षला (मुत्तस्य) nichts Unnatürliches zeigend MĀKĀH. 48, 23. मृतियुगले पिकृतविकले ermüdet, mitgenommen ĠIT. 12, 7. नष्ट- हीनविकलविकृतस्वर्ता SUÇR. 1, 118, 8. अधिकविकलं द्वयम् DHŪRTAS. 72, 12. ऽरश्मि schwach, unvollkommen Spr. (II) 1168. किरणाः VARĀH. BRH. S. 30, 9. पर्वन्य Spr. 1737. अद्भ्य मangelhaft MĀRK. P. 97, 33. कला Spr. (II) 1360. vorübergehend unwohl, geistig niedergedrückt, in schlim- mer Lage seiend MBh. 3, 3695 (विह्वल ed. Bomb.). ĠIT. 3, 3 (विकलतर). 9, 5. विषाद° KATHĀS. 78, 32. BRAHMA-P. in LA. (III) 53, 7. तस्यथा पुत्र- भार्यादिषु विकलेषु सकलेषु वाहमेव विकलः सकलो वेति बाह्यधर्मीना- त्मन्यध्यस्यति NILAK. 13. das, woran es Einem mangelt, steht im instr. oder geht im comp. voran (ein solches comp. ist ein Oxytonon nach P. 6, 2, 153): माषेण woran ein Māsha fehlt P. 2, 1, 31, Schol. एकाङ्गिना- पि विकलमेतत्साधु न वर्तते (राष्ट्रम्) KĀM. NĪTIS. 4, 2. पुच्छ° am Schwanze verstümmelt Spr. 729. पत्त° flügellahm 1662. एकांति°, पाद°, रुस्ता- यङ्ग° KULL. zu M. 8, 274. माय° Schol. zu P. 2, 1, 31. 6, 2, 153. प्रसूति° kinderlos ÇĀK. 132. कलङ्क° fleckenlos Spr. 2708. कुलकुलशाल° 3259. अत्रयविकलं श्रोत्रयुगलम् 4963. त्रिगुणज्ञान° Verz. d. Oxf. H. 89, a, 25. कार्याकार्यविवेक° SARVADARÇANAS. 78, 13. चकनशक्ति° KĀJ. zu P. 8, 4, 8. अविकल (s. auch bes.) dem Nichts fehlt, vollkommen, vollständig KA- THĀS. 29, 24. VARĀH. BRH. S. 2, Anf. 53, 68. ऽपार्थ 68, 19. इन्द्रियाणि Spr. 1019. पुमस्° Seele BHĀG. P. 7, 2, 24. ऽवृत्तः परिवेषः VARĀH. BRH. S. 34, 4. यज्ञ MĀITRAJUP. 1, 1. वाक्य MBh. 12, 11943. अविकलं कृत्वा वणिविषम् voll- ständig KATHĀS. 24, 91. त्रयी VARĀH. BRH. S. 19, 11. फल 38, 8. फलाना- मविकलदाता = अविकलफलदाता BRH. 17, 13. कल्याणिता Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 502, Çl. 1. राज्य BHĀG. P. 2, 4, 2. — 2) m. N. pr. कलविकलवध (unter कलविकल in den Nachträgen कलविकल als ein Name gefasst) Verz. d. Oxf. H. 79, a, 9. ein Sohn Çāmbara's HARIV. 9233. Lambodara's BHĀG. P. 12, 1, 22. Ġimūta's VP. 422, N. 22. — 3) f. घ्रा a) eine Frau, die nicht mehr menstruiert, ÇABDAR. im ÇKDR. — b) Secunde WEBER, ĠJOT. 106. SŪRJAS. 1, 28. 7, 10. GANIT. SPASHĀDH. 67, Comm. 77. = 6 Prāṇa = 1/60 Daṇḍa VP. 23, N. 3. — c) Bez. eines best. Stadiums im Laufe des Mercur VARĀH. BRH. S. 7, 15. fg. Ind. St. 10,